

Jak motywować uczniów?

Jedną z najczęściej poruszanych kwestii na zebraniach z rodzicami to oczywiście wyniki w nauce uczniów i uczennic. Wychowawca klasy informuje niejednego rodzica o tym, że jego dziecko „opuściło się w nauce” lub „osiąga wyniki poniżej swoich możliwości”. Co w związku z tym zrobić, by motywować dziecko do nauki?

Motywowanie to wzbudzanie motywacji, pobudzanie do działania¹. Można wytyczyć tu dwie drogi:

- system nagród i kar (motywacja zewnętrzna),
- rozmowy motywujące (wzbudzanie motywacji wewnętrznej).

Rozmowa motywująca do uczenia się powinna zawierać kilka elementów. Warto uczniowi/uczennicy pomóc odpowiedzieć sobie na pytanie, dlaczego uczenie się jest ważne. Dobrze, żeby odpowiedź nie ograniczała się do „dobrej oceny” czy „zaliczenia przedmiotu”. Warto w przyjaznej atmosferze pomóc uczniowi/uczennicy powiązać motywację do uczenia się z jego/jej własnym „Ja” (samooceną, kompetencją), z możliwym poczuciem satysfakcji, z pozycją w klasie, z ambicjami i aspiracjami. Warto też wzmocnić przekonanie o własnym wpływie na efekty uczenia się, analizując zasoby i wymagające naprawy deficyty ucznia – czyli pozbawić go przekonania, że nie ma wpływu na swoje uczenie się.

Warto uczniowi/uczennicy pomóc w sformułowaniu konkretnych, pozytywnych celów, jakim ma służyć uczenie się. Musi on/ona wiedzieć, po czym pozna, że warto było zmobilizować się do nauki. Cele muszą być realne, ważne i możliwe do zaakceptowania przez ucznia/uczennicę („akceptowalność” celu oznacza tu wartość uzyskanego efektu po odliczeniu włożonych „kosztów” – czasu i wysiłku).

Proces motywowania do uczenia się nie może się zakończyć podczas rozmowy motywującej. Ważne jest ustalenie z uczniem zasad odnotowywania realizacji postawionych sobie celów związanych z uczeniem się, opracowanie systemu samonagradzania, dawanie pochwał w roli symbolicznych wzmocnień oraz ewentualnych wskazówek przy napotykanym trudnościach.

W przypadku trudności przy wzbudzaniu motywacji do nauki, warto przeanalizować możliwe tego przyczyny:

- demotywująca organizacja lekcji,
- brak wsparcia, ogólnej uwagi i mobilizacji ze strony rodziców (opiekunów),
- brak ambicji edukacyjnych u rodziców,
- silna zależność od demobilizującej rówieśniczej grupy odniesienia.

Należy zaplanować oddziaływania korekcyjne. Warto:

- chwalić za najmniejsze nawet osiągnięcia i/lub przejawy zaangażowania,
- ułożyć „plan małych sukcesów” i wspierać dziecko w jego realizacji,

- przyłączyć do zespołu pomocy w nauce (rówieśniczy tutoring),
- tworzyć okazje do samooceny według przyjętych kryteriów,
- dawać okazję do formułowania próśb o pomoc, w tym informowania, czego uczeń/uczennica potrzebuje, by skutecznie uczyć się,
- pracować z uczniem/uczennicą w różnych formach: problemowej, podawczej, aktywizującej, praktycznej,
- stwarzać uczniowi/uczennicy możliwości wykazywania się efektami swojej pracy w różnych formach – prezentacje, wypowiedzi ustne, opracowania tematu, współpraca w grupie.